

MİLLÎ DAVAMIZ NEREDE DÜĞÜMLENİYOR?

Dr. Orhan ULFANOV

15 Kasım 1944'de vatanlarından sürülen Ahıska Türklerine "Vatana dönecek misiniz?" diye soru yöneltildiğinde genellikle "Hayır!" cevabı alınabilir. Ancak bu cevap onların vatana dönmek istemedikleri anlamına gelmez. Eğer bu insanlara bir de "Neden dönmüyorsunuz?" diye sorulduğunda asıl gerçekle yüz yüze gelirsiniz. Zira asıl mesele dönmek değil, "mevcut şartlarda" dönmek istemedikleridir. Bu insanlara "Gerekli asgarî şartlar oluşturulduğunda döner misiniz?" diye sorsanız o zaman dönmek isteyenlerin ne kadar büyük çoğunlukta olduğunu görürsünüz. Böylece dönüşün önündeki engeller ortadan kaldırılmaya yönelik gerekli çalışmalar başlatılır.

Bugün açıkça bilinen bir şeydir ki Ahıska Türklerinin büyük bir kısmı "mevcut şartlarda" vatana dönüş meselesine olumlu bakmamaktadır. Bunu vatana dönenlerin ve dönmek için geçmişte yapılan başvuruların boyutuna bakarak rahatlıkla görürüz. Peki, bu meselenin bu durumda olmasının, yani makul bir çözüme kavuşamamasının sebebi nedir? Kısaca problem nerede düğümlenmiştir?

Eğer vatanda yaşamayanlar, vatana dönemeyenler halkımızın yüzde biri olsaydı o zaman onların neden vatana dönmedikleri sorgulanabilirdi. Yani sebepleri ferdî plânda arardık. Ancak mevcut şartlarda dönüş olumlu bakmayanlar çoğunlukta. Dolayısıyla dönüşün gerçekleşmeme sebeplerini bu insanlarda aramamız beyhudedir. Bu bizi sağlıklı bir sonuca götürmez.

C. Wright Mills, *Sosyolojik İmgelem ve Sosyolojinin Vaadi* başlıklı makalesinde diyor ki: "100.000 kişilik bir şehirde sadece bir insan işsizse, bu onun şahsî meselesidir. Bunun çaresini bulmak için o insanın karakterine, becerilerine ve o sırada elinde bulunan fir-

Azerbaycan'da yaşayan Ahıska Türkleri.

satlara bakarız. Ancak 50 milyon işçinin bulunduğu bir millette 15 milyon kişi işsizse burada bir problem var demektir. Bu probleme herhangi bir şahsın elindeki fırsatlar çerçevesinde çözüm bulunmasını bekleyemeyiz. Böyle bir durumda fırsatlardan söz edilemez. Problemin çözüm imkânlarının doğru tanımlanması, bizi sadece bir avuç insanın kişisel durumunu ve karakterini değil, toplumun ekonomik ve siyasi kurumlarını incelemeye zorlar."

Söz konusu makalenin özet hâlini teşkil eden bu kısımdan yola çıkarak açıkça diyebiliriz ki bugün vatana dönüşün durma noktasına gelmesi ve dönüşlere olumlu bakılmamasının altında yatan

sebepler tamamen Ahıska Türklerinin dışındadır ve halkımızın dönüşle ilgili muhatap olunması gereken kısımdadır. Yani önce Gürcistan'da ve sonra da Avrupa Konseyinde. Zaten sorunu defalarca sürgünler, soykırımlar, zorunlu göçler yaşamış, dünyanın dört bir yanına savrulmuş, fikrî ve toplum birliği, psikolojisi paramparça olmuş bu halkta aramak mantığa uygun bir yaklaşım değildir. Burada şunu da belirtmek isteriz ki bu meselenin çözüme kavuşmamasına sebep olan sorunlar Gürcistan ve Avrupa Konseyi'nde olmasaydı o zaman bu sorunun çözümünü de derneklerle bırakabilirdik. Ancak sorunun çözümünün yattığı yerler dernek çaplı kuruluşlarla mücadele verilebilecek bir yer değil. Dolayısıyla burada Türkiye Cumhuriyeti üzerine büyük bir sorumluluk düşmektedir. Ümit ediyoruz ki devlet adamlarımız bu sorumluluğu artık lâıyıkıyla ve gerektiği şekilde üstlenecek ve yürüteceklerdir.

Evet, sorunun çözüme kavuşmamasının ana kaynağı bizim dışımızdadır ama çuvaldızı başkasına batırırken iğneyi de kendimize batırmamız gerekir. Meselâ çatı kuruluş diye tanımlanan DATÜB kurulduğundan bu tarafa vatana dönüş konusunda kendisinden bekleneni veremediği gibi bu konuda tamamen sınıfta kalmıştır. DATÜB sadece vatana dönüş konusunda değil dünyanın dört bir yanına dağılmış bu halkın sorunlarına çözüm getirmek konusunda da yetersiz durumdadır. Şu anda Rusya'da dağılık halde yaşayan Ahıska Türklerinin geleceği açısından ellerinde hiçbir reçete bulunmadığı görülmektedir. Öyle ki bu insanlar her geçen gün daha da parçalanarak asimle olmanın eşğine gelirken bu konuyla ciddi bir çalışma da görülmemektedir. Aynı durum ilk sürgün yerlerimiz olan Türkistan coğrafyasında da mevcuttur.

Daha önceki yazımızda da dile getirdik ama tekrarında fayda var. DATÜB'e naçizane önerimiz şudur: Bir an önce ehliyet sahibi insanlardan bir komisyon oluşturulsun. Bu komisyon Rusya'ya gönderilsin. Ahıska Türklerinden kimlerin nelerde, ne şekilde yaşadıkları, mevcut hayatlarının ne hâlde olduğu tespit edilsin. Bu halkın kendi geleceklerine dair ne düşündükleri sorulsun. Bu hususlarda detaylı bir çalışma yapılsın. Daha sonra elde edilen bilgiler, veriler ışığında sorunların ortadan kaldırılması için gerekli mercilerin kapısı çalınısın. Bu çalışma Ahıska Türklerinin yaşadıkları diğer bölgelerde de yapılabilir. Ancak bugün asimilasyon sınırında bulunan Rusya'daki hemşehrilerimizin durumu aciliyet kesbetmiştir.

Yine çuvaldızı kendimize batıracak olursak

maalesef Türkiye'de eğitim görmekte olan gençlerimiz kolektif şuurdan uzak bir şekilde hareket etmektedirler. Yaşadığımız, karşılaştığımız sorunlarla bütün halkımızın durumu bilinirken sosyolojik düşünerek birlikteliğimizi sağlamlaştırıp ortak şuurla hareket edip zafere birlikte ulaşmamız gerekir. Aksi takdirde yani çevremizdeki hemşehrilerimizin davalarını, sorunlarını içselleştirip, empati kurarak ortak hareket etmediğimiz, mücadele vermediğimiz sürece geleceğimiz de karanlıktır.

Artık gençler bu ulvî davada az da olsa yerlerini almayı başardılar. Lakin geçmişten bugüne süregelen ağır aksak, kör topal şekilde yürüyen zihniyetten kurtularak sorunlara tamamen farklı pencereden bakmalı ve bunlara çözüm yolları aranmalıdır. Bunun için gençler iyi bir şekilde örgütlenmeli, safları sıkılaştırmalı, bilgilerini artırmalı ve bu davayı en yüksek mertebelerde en ulvi şekilde savunmalıdırlar.

Bugün geline durumda Ahıska Türklerinin elindeki tek gücü gençleridir. Bu yüzden gençlerimiz kendilerine çekidüzen vermeli, sorumluluk üstlenmelidir. Yoksa bu davada en basit işi dahi zoraki yapanlarla bir arpa boyu yol alamayız. Millî davamızda gönüllülük ve fedakârlık esastır. Yolumuzu ve faaliyetimizi buna göre şekillendirmeliyiz. Etrafımıza bakarsak başarıya ulaşanların da böyle yaptığını görürüz.

Kısa bir süre önce AGB Genel Başkanı Murad Ragebov kardeşimizle bu konular üzerinde hasbihâl ediyorduk. Onun dilinden şu ifadeler döküldü: "Maalesef verilen bütün çabalar ve mücadelelere rağmen gençler verilen mücadeleyi gerektiği gibi değerlendiremiyorlar. Hatta desteklemiyor ve üstelik de birliklere bedava turizm, turistik hizmet veren şirket olarak yaklaşıyorlar!" Bu sözlerin nasıl bir acı reçeteye zaruret olduğu meydandadır.

Zygmunt Bauman, *Sosyolojik Düşünmek* başlıklı makalesinde diyor ki: "*Sosyolojik düşünmek, çevremizdeki insanları, onların özlemlerini, hayallerini, endişelerini ve ıstıraplarını biraz daha kapsamlı olarak anlamaktır. Sosyolojik düşünmek insanlar arasında iyi bir dayanışma kurulmasını sağlayabilir. Bu dayanışma karşılıklı anlayış ve saygıyı temel alan, ıstıraplara birlikte direndiğimiz ve bunlara neden olan zulmü birlikte kınadığımız dayanışmadır. Eğer bu etki elde edilirse, özgürlük davası ortak bir dava mertebesine çıkarılarak güçlendirilecektir.*"

Fazla söze hacet yok. Çalışacağız. Bilgiyle donanacağız. Yapmakta olduğumuz işlerde başarılı olacağız. Gözümüzü ve gönümüzü açacağız. Vatan yoluna düşeceğiz. Bu gün olmazsa yarın; ama mutlaka...